

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

№1

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, yanvar.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukarimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoirazimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyevich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyeva Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

INSON KAPITALINING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI.....	52
Dilnoza Ruziqulova Xoliqovna	
MAHALLIY BUDJET DAROMADLAR BAZASINI BAHOLASH SAMARADORLIGINI TAKOMILLASHTIRISH.....	56
Isoqov Zafarjon Zokirjonovich	
INNOVATSION IQTISODIYOTDA AYOLLAR TADBIRKORLIGINI RIVOJLANTIRISH BO'YICHA XALQARO TAJRIBA	60
Maksumova Umidaxon Sadikjonovna	
ОЛИГОПОЛИЯ И ТЕОРИЯ ИГР	64
Камилова Наргиза Абдукаххоровна, Наимов Самандар Раджабович	
ЦИФРОВЫЕ ИНВЕСТИЦИИ НА ЖЕЛЕЗНОДОРОЖНОМ ТРАНСПОРТЕ: НОВАЯ ЭРА ЭФФЕКТИВНОСТИ	67
Каракулов Фарход Зайпудинович	
MEVA-SABZAVOTCHILIK MAHSULOTLARINING EKSPORT SALOHİYATINI BOSHQARISH SAMARADORLIGINING INNOVATSION YECHIMLARI	72
Ergashev Jamshid Axmadaliyevich	
MOLIYAVIY AKTIVLARNING IQTISODIY MOHIYATI VA TIJORAT BANKLARIDA ULARNING SIFAT MEZONLARINI SHAKLLANTIRISHNING NAZARIY ASOSLARI	77
Iskandarova Munisa Hasan qizi	
MOLIYAVIY RISKLARNI BOSHQARISHDA SUN'IY INTELLEKTNI QO'LLASH IMKONIYATLARI	82
Xojiyev Jaxongir Dushabayevich, To'xtayev Kamol Po'latovich	
MARKETING VA BOZOR IQTISODIYOTI SHAROITIDA TAYYOR KIYIMLARNING RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	87
Bababekova Gulchexra Baxtiyarovna	
NAMANGAN VILOYATI QURILISH MATERIALLARI SANOATIDA MODERNIZATSIYA JARAYONLARIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR VA ULARNING IQTISODIY AHAMIYATI	93
Odilova Malika Abdushukur qizi	
TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH.....	98
Toshtemirov Xojjakbar Qahramon o'g'li	
ТУРИЗМ КАК ФАКТОР УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ СТРАНЫ	103
Артикова Шохида Ильясовна	
MINTAQALARDA OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI INNOVATSION SALOHİYATINI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI JORIY ETISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI.....	107
Dadamirzayev Muzaffar Xabibullayevich	
THEORETICAL ASPECTS OF SERVICES IN THE CONTEXT OF UZBEKISTAN'S ECONOMIC TRANSFORMATION	114
Umidjon Normurodov, Qodirov Yusufbek Suyunbek ugli	
РАЗВИТИЕ ПРЕДПРИЯТИЙ ОБУВНОЙ ПРОМЫШЛЕННОСТИ В УСЛОВИЯХ ФОРМИРОВАНИЯ МАРКЕТИНГОВЫХ ИННОВАЦИЙ	120
Расулов Нозимжон Набиджонович	
QISHLOQ XO'JALIGI SOHASIDA ZAMONAVIY TEXNOLOGIYALARNING JORIY QILINISHI VA UNI OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDAGI AHAMIYATI.....	125
Saburov Jumanazar Saliyevich	
KAMBAG'ALLIKNI QISQARTIRISHNING IQTISODIY O'SISHGA TA'SIRI VA ICHKI BOZORNI KENGAYTIRISH IMKONIYATLARI	129
Mayliyeva Sadoqat Safayozovna	
ЭКОНОМИЧЕСКОЕ ЗНАЧЕНИЕ ТРАНСПОРТНОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ В УСТОЙЧИВОМ РАЗВИТИИ УЗБЕКИСТАНА.....	134
Убайдуллаев Худоёр Бахтиёр угли	

MINTAQANI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA PAXTA-TO'QIMACHILIK KLASSTERLARI SALOHİYATIDAN SAMARALI FOYDALANISHNING XORIJ TAJRIBASI	141
Xayitov Rustam Burxonovich	
BARQAROR MOLIYALASHTIRISH KONSEPSIYASIGA MUVOFIQ "YASHIL" INVESTITSIYALARNI RIVOJLANTIRISH.....	146
Abduraxmonov Alimardon Sodiq o'g'li	
BANK XIZMATLARI SAMARADORLIGINI OSHIRISHDA RAQAMLI MARKETINGDAN FOYDALANISH.....	151
Dushamov Maxmudjon Maksudbekovich	
HUDUDLARDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ISTIQBOLLARI	159
Ibodova Dilsora Ibodovna	
INVESTITION PORTFELLARNI SHAKLLANTIRISH, BAHOLASH VA BOSHQARISH.....	165
Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Abdullaeva Shohista	
KICHIK XIZMATLAR FAOLIYATINI RASMIYLASHTIRISH ORQALI AHOLI BANDLIGI KO'RSATKICHLARINI OSHIRISH.....	170
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	
MONOPOLIYAGA QARSHI BOSHQARUV TIZIMINI RIVOJLANTIRISH: XORIJIY TAJRIBA VA MILLIY YONDASHUVLAR.....	173
Akbarov Jasur Ikromjon o'g'li	
СТАТИСТИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА ДИНАМИКИ И СЕЗОННОСТИ ДОХОДОВ НАСЕЛЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	179
Салиходжаева Умида Абдуакбар кизи	
SUN'YI INTELLEKT ASOSIDAGI TALABNI PROGNOZLASHNING CHAKANA MARKETING INNOVATSIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDAGI ROLI	186
Ostonaqulova Gulsaraxon Muhammadyoqub qizi	
TEMIR YO'L YO'LOVCHI TASHISH KORXONALARI IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH MODELLARI	200
Eshboyev Ulug'bek Farxodovich	
AKSIYADORLIK JAMIYATLARIDA MOLIYAVIY HISOBOT VA AUDIT METOLOGIYASINI TAKOMILASHTIRISH	205
Zufarova Zilola Raxim qizi	
TIJORAT BANKLARI TOMONIDAN RISKLARNI BOSHQARISH MEXANIZMIGA TA'SIR QILUVCHI OMILLARNING EKONOMETRIK TAHLILLARI	216
Rahmonqulov Temirbek Eshmamatovich	
MULKIY SOLIQLARNING MAHALLIY BUDJET DAROMADLARINI SHAKLLANTIRISHDAGI TA'SIRINI BAHOLASH.....	222
Aliyarov Olim Abdug'aparovich	
AVTOMOBIL SANOATIDA MAHSULOT BILAN BOG'LIQ XIZMATLAR TASNIFI	231
Saidov Dilshodbek Razzakovich	
UY-JOY FONDINI SAMARALI TASHKIL QILISH VA TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJIY TAJRIBALARI.....	236
Otajonov Tohirjon Xo'janazar o'g'li	
TURIZMNI IQTISODIYOTDA TO'G'RIDAN TO'G'RI TA'SIRINI STATISTIK TADQIQOTI.....	241
Jumanova Zilola Tuychiyevna	
RIVOJLANGAN DAVLATLAR BANK EKOTIZIMLARI VA O'ZBEKISTON BANK EKOTIZIMLARINING RIVOJLANISHI VA QIYOSIY TAHLILI	248
X.R. Aliyev	
O'ZBEKISTON OLIY TA'LIM TIZIMI UCHUN DAVLAT-XUSUSIY SHERIKLIGI ASOSIDA BOSHQARUV METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	254
Abdullayev Javohir Abdumalik o'g'li	
OROL BO'YI MINTAQASIDA XIZMAT KO'RSATISH SOHASINI INNOVATSION BOSHQARISHNING TASHKILIY-IQTISODIY MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	259
Umarova Xusnora Dilmurod qizi	

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA ISHCHI KUCHIDAN SAMARALI FOYDALANISH ISTIQBOLLARI	264
Xolmurotov Salimbek Eshbekovich	
INNOVATSION KLASTERLARNI TASHKIL ETISH VA RIVOJLANTIRISHNING MOLIYAVIY MEXANIZMI	269
Quliyev Begimqul Melikovich	
ВОПРОСЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНИЯ ИННОВАЦИОННЫМИ ПРОЦЕССАМИ В КОММЕРЧЕСКИХ БАНКАХ	276
Ахмедов Самандар Сайфуллоевич	
АГРОЭКОТУРИЗМ КАК НАПРАВЛЕНИЕ ДИВЕРСИФИКАЦИИ ЭКОНОМИКИ СЕЛЬСКИХ ТЕРРИТОРИЙ УЗБЕКИСТАНА	281
Хайдаров Ойбек Зоирович	
THE IMPACT OF DIGITALIZATION ON SERVICE QUALITY AND CUSTOMER SATISFACTION IN THE HOUSEHOLD SERVICE SECTOR: EMPIRICAL EVIDENCE FROM SAMARKAND REGION	287
Pardayev Sherzod Xolmurodovich, Yuldosheva Zulfizar Sayfullayevna	
DEVELOPMENT OF INTERACTIVE MODELING METHODS FOR THE SYNTHESIS OF INTELLIGENT CONTROL SYSTEMS FOR TECHNICAL OBJECTS IN THE DIGITAL ECONOMY	293
Mamutova Aygul Kalmurzaevna	
TIJORAT BANKLARIDA INVESTITSIYA LOYIHALARINI MOLIYALASHTIRISHDA RISKLARNI BOSHQARISH MASALALARI	298
Abdurazakova Nasiba Sultanovna	
YANGI O'ZBEKISTON SHAROITIDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGI TRANSFORMATSIYASI VA UNING MOLIYAVIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI	303
Tashmuxeimova Yayra Atxamovna	
ZAMONAVIY AXBOROT TIZIMLARI ORQALI SOLIQ QARZDORLIGINI UNDIRISH MEXANIZMINI TAKOMILLASHTIRISH XORIJIY DAVLATLAR TAJRIBASI ASOSIDA TAHLIL	308
Maxmadustov Jalol Maxmadustovich	
TA'LIM MIGRATSIYASI VA INTEGRATSIYA KO'RSATKICHLARINI STATISTIK TAHLILI: YEVROPA ITTIFOQI (SIRIUS) TAJRIBASI VA O'ZBEKISTON AMALIYOTI	314
Abdullayeva Gulhayot Shuhratovna	
HUDUDIIY SANOAT KORXONALARI FAOLIYATINI KO'P OMILLI STATISTIK TAHLIL ETISHDAGI ILG'OR XORIJIY TAJRIBALAR VA ULARDAN FOYDALANISH YO'LLARI	319
Tag'oyev Feruz Yorqulovich	
RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR ORQALI HUDUDIIY INVESTITSIYA MUHITINI TAKOMILLASHTIRISH: QASHQADARYO VILOYATI MISOLIDA TAHLIL VA TAVSIYALAR	326
Egamberdiev Abbasxon Sherali o'g'li	
KICHIK BIZNESDA INNOVATSION FAOLIYATNI TASHKIL ETISH VA RAG'BATLANTIRISH MEXANIZMLARI	331
Nurullayev Baxrom Botirovich	
YASHIL IQTISODIYOTGA O'TISHDA RIVOJLANGAN MAMLAKATLAR TAJRIBASIDAN FOYDALANISH	337
Ne'matova Mavsuma	
ZAMONAVIY IQTISODIYOTDA ISLOMIY MOLIYA VA NOBANK KREDIT TASHKILOTLARIDA STRATEGIK BOSHQARUVNING NAZARIY ASOSLARI	341
Galatov Abbas Alibekovich, Xalilov Nurullo Xamidillayevich	
IQTISODIY FAOLLIKNI OSHIRISHGA QARATILGAN DAVLAT FISKAL SIYOSATI HOLATI TAHLILI	346
Xudayberginova Nigora Turgunbayevna	
MEHNATGA HAQ TO'LASHTIRISH MOHIYATI VA ULARNI HISOBGA OLIISHNING ASOSIY VAZIFALARI	356
Anvar Raximov Maxmarasulovich	
"CRADLE TO CRADLE" VA "CRADLE TO GRAVE" KONSEPSIYALARINING UMUMIY VA XUSUSIY JIHATLARI	360
Sodikov Zokir Rustamovich	
MINTAQADA PARRANDACHILIK SANOATINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI	366
Qarshiyev Obidjon Egamberdiyevich	

AKSIYADORLIK JAMIYATLARINING BARQAROR RIVOJLANISH STRATEGIYALARI VA MINTAQA IQTISODIYOTIGA TA'SIRI: KEYNESIAN YONDASHUV NUQTAI NAZARIDAN.....	370
Shermatov G'ofurjon G'ulamovich	
QURILISH KORXONALARIDA INQIROZGA QARSHI BOSHQARUVNING O'ZIGA XOS XUSUSIYATLARI (ROSSIYA TAJRIBASI)	377
O'rinboyev Doniyorjon Baxtiyorjon o'g'li	
RIVOJLANGAN MAMLAKATLARDA YASHIL XIZMATLAR SEKTORINING TRANSFORMATSIYASI.....	385
Aliqulova Laylo Ziyadin qizi	
VIRTUAL TA'LIM MUHITI ORQALI TALABALARNING MULOQOT KO'NIKMALARINI SHAKLLANTIRISH OMILLARI.....	390
Bozorova Muazzam Hamid qizi, Hakimova Mushtariybonu Hamid qizi	
MINTAQA IQTISODIYOTIDA TRANSPORT INFRATUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH KO'RSATKICHLARINI EKONOMETRIK MODELLASHTIRISH VA PROGNOZLASHTIRISH	395
Qo'ziyboyev Umarbek Ulug'bekovich	
ОЦЕНКА СТОИМОСТИ И РИСКОВ ПРЯМЫХ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ (FDI)	400
Бахтиярова Дильноза Мадминджановна	
XIZMAT KO'RSATISH TARMOQLARIDA RAQAMLI TRANSFORMATSIYA VA MONOPOLIYAGA QARSHI NAZORATNING AHAMIYATI.....	407
Bekbutayev Nodirjon Fayzullayevich	
O'ZBEKISTONDA INTEGRATSIYALASHGAN YASHIL MOLİYALASHTIRISH ARHITEKTURASI: KONSEPTUAL MODEL VA AMALIY TAKLIFLAR.....	412
Quliyev Ulug'bek Mirzayevich	
BANK TIZIMI FAOLIYATI MISOLIDA MOLİYAVIY ISLOHOTLAR SHAROITIDA KORXONALAR LIKVIDLIGINI OSHIRISH MASALALARI.....	419
Iminova Nurjahan Qodirjon qizi, Karimov Sardorbek Shuxratjon o'g'li	
BOJXONA HUDUDIDA QAYTA ISHLASH BOJXONA REJIMINING SANOAT RIVOJI VA EKSPORT SALOHİYATINI OSHIRISHDAGI O'RNI	423
Baxtiyor Abduganiyev, Nodira Saidbaxromova	
СТРАТЕГИЧЕСКАЯ РОЛЬ ИНОСТРАННЫХ ИНВЕСТИЦИЙ В СТАНОВЛЕНИИ ИННОВАЦИОННОЙ ЭКОНОМИКИ И ОБЕСПЕЧЕНИИ УСТОЙЧИВОГО РАЗВИТИЯ ПРОМЫШЛЕННЫХ ПРЕДПРИЯТИЙ	427
Li Kristina Alekseyevna, Элназарова Шарифа Исроиловна, Эшпулатов Достонбек Боходир огли	
TOVAR-XOMASHYO BIRJASIDA SAVDO TURLARINING SHAKLLANISHI VA ULARNING BOZOR SAMARADORLIGIGA TA'SIRI	432
Xudayberdiyev Kamoliddin Ustemirovich	
THE ROLE OF CORPORATE STRUCTURES IN THE DEVELOPMENT OF GLOBAL FINANCIAL RELATIONS.....	438
Kurbaniyazov Shakhzodbek Karimovich	
BANKLARNI MODERNIZATSIYA VA TRANSFORMATSIYA QILISH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASH SAMARADORLIGINI TA'MINLASH VA UNI OSHIRISHNING ASOSIY YO'LLARI	442
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
KICHIK BIZNESDA RAQAMLI MARKETING: O'ZBEKISTON SHAROITIDA SAMARADORLIK VA INTEGRATSIYA MODELLARI	446
Kamilov Farxod Shamilevich	
TASHQI SAVDODA EKSPORTNING MAKROIQTISODIY AHAMIYATI	453
Abdivaliyev Shahzodbek Xayrullayevich, Mutalov Sultonbek Abduraim o'g'li, Baymanova Mavlyuda Djurayevna, Ubaydullayeva Gulchexra Erkabayevna, Aipova Iroda Ikramovna	
РАЗВИТИЕ АСПЕКТОВ МАРКЕТИНГА В СИСТЕМЕ УПРАВЛЕНИЯ СПОРТИВНЫХ ОРГАНИЗАЦИЙ.....	459
Юсупов Махамадамин, Закирова Умида Махамадаминовна	
LIZING OLUVCHI KORXONALARDA BUXGALTERIYA HISOBINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA YURITILISHI	462
Sadritdinov Baxodir	

YASHIL IQTISODIYOT VA KICHIK BIZNES RIVOJLANISHINING NAZARIY-KONSEPTUAL ASOSLARI	467
Isroilov Dilshodbek Rustamovich	
TEKNOLOGIK RESURLARNI BOSHQARISHDA STRATEGIYALARDAN FOYDALANISH	474
Kazakov Olim Sabirovich	
OLIY TA'LIM EKSPORT XIZMATLARINING IQTISODIY AHAMIYATI HAMDA ZARURLIGI.....	479
Abdusattarova Dildora Bohodirovna	
SANOAT KORXONASIDA INNOVATSION JARAYONLAR SAMARADORLIGINI TAHLIL QILISHNING METODIK YONDASHUVLARI.....	485
Kurbanova Shaxnoza Yuldashbayevna	
ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI.....	491
Kafiyev Xojiakbar Xosilbek o'g'li	
BOSHQARUV HISOBINI TASHKIL QILISH YO'NALISHLARI.....	496
Xolmatov Otabek Oybek o'g'li	
INSON KAPITALIGA INVESTITSİYALAR.....	499
Sheraliyeva Saida Azatovna	
TURIZM INFRATUZILMASINI RIVOJLANTIRISH VA IQTISODIY MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISHDA KLASTER USULLARINI QO'LLASH.....	504
Mizrob Maxmudovich Tashov	
МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ПОДХОДЫ К ОЦЕНКЕ СТОИМОСТИ КОМПАНИИ В ПРОЦЕССАХ СЛИЯНИЙ И ПОГЛОЩЕНИЙ.....	514
Ли Илларион Георгиевич	
ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ВИДОВ ЭКОЛОГИЧЕСКОГО ТУРИЗМА УЗБЕКИСТАНА.....	519
Ахмедходжаев Равшан Темурович	
УСТОЙЧИВОЕ И ЦИФРОВОЕ РАЗВИТИЕ РЕГИОНАЛЬНОГО ТУРИЗМА: ЭВОЛЮЦИЯ ТЕОРЕТИЧЕСКИХ ПОДХОДОВ И МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВАНИЯ	525
Усманова Азиза Баходировна	
O'ZBEKISTONDA TURIZMNI INNOVATSION ASOSDA RIVOJLANTIRISHNING AHAMIYATI VA ZARURIYATI.....	529
Temurbek Olimovich Mamayunusov	
КОМПЛЕКСНОЕ УЧЁТНО-АНАЛИТИЧЕСКОЕ СОПРОВОЖДЕНИЕ ПРОЦЕССОВ УПРАВЛЕНИЯ ДЕНЕЖНЫМИ ПОТОКАМИ ПРЕДПРИЯТИЯ.....	536
Эркинбаев Якуббой Хушнуд угли	
ISLOMIY MOLIYA INSTRUMENTLARINING DAVLAT QARZ BARQARORLIGINI TA'MINLASH VA QARZ SIYOSATINI TAKOMILLASHTIRISH INSTITUTSIONAL VA AMALIY QO'LLANISH IMKONIYATLARINI KENGAYTIRISH	541
Raxmatov Hamid Hasan o'g'li, Akramov Azizjon Kabirovich	
O'ZBEKISTON SUG'URTA SEKTORIDA INSTITUTSIONAL VA INVESTITSION OMILLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIKKA QO'SHMA TA'SIRI.....	549
Fayziyev Oybek Raximovich	
INSTITUTIONALIZATION OF PUBLIC ADMINISTRATION EFFECTIVENESS: A COMPARATIVE ANALYSIS OF OECD COUNTRIES' EXPERIENCE IN GOVERNANCE FOR PUBLIC ADMINISTRATION REFORM.....	556
Sarvar Saidov Khairulloyevich	
O'ZBEKISTONDA INNOVATSION TADBIRKORLIKNI QO'LLAB-QUVVATLASHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	562
Zaynutdinova Umida Djalalovna, Miraxmedova Maftuna Ibragimovna	
SAMARQAND VILOYATIDA TURIZMNI RIVOJLANTIRISHDA INSON KAPITALINING ROLI.....	568
Gulnora Mardievna Shadieva, Avazova Charos	
ПРАКТИЧЕСКИЕ АСПЕКТЫ ФОРМИРОВАНИЯ ДОХОДОВ РАБОТНИКОВ ВУЗОВ В УСЛОВИЯХ ТРАНСФОРМАЦИИ СФЕРЫ УСЛУГ	572
Шадиева Гулнора Мардиевна, Рустамова Фируза	

KICHIK BIZNES KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI BOSHQARISH.....	578
Eminchayev Baxodir Sadikovich	
MINTAQA IQTISODIY XAVFSIZLIGINI TA'MINLASHDA BARQAROR RIVOJLANISH OMILLARINING NAZARIY TAHLILI	583
Tuyev Abdurahmon Yusubovich	
AKTIVLAR SIFATIGA TA'SIR ETUVCHI MAKROIQTISODIY VA INSTITUTSIONAL OMILLARNING TAHLILI	587
Rasulov Muxammad Bobur Fazliddin o'g'li	
TIJORAT BANKLARINING MUAMMOLI KREDITLARI (NPL) KO'RSATKICHI ORQALI BANK TIZIMI BARQARORLIGINI BAHOLASH.....	594
Xanmuratov Roushenbek Xalmuxammetovich, Vaxabov A.V.	
AKSIYADORLAR BILAN MANFAATLI MUNOSABATLAR TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISHDA AKSIYADORLAR VA ULARNING HUQUQLARINI TA'MINLASH.....	600
Raimov Farrux Avazjon o'g'li	
СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ МЕХАНИЗМОВ ПРИВЛЕЧЕНИЯ ИНВЕСТИЦИЙ В РАЗВИТИЕ ЭКОНОМИКИ СТРАНЫ В ТУРИСТИЧЕСКОЙ ОТРАСЛИ	605
Мирпулатова Луиза Мансуровна, Абдумажидов Шахзод Шерзод угли	
O'ZBEKISTONDA KICHIK BIZNESNING YAIMDAGI ULUSHI VA UNING IQTISODIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	610
Bo'stonova Nilufar Abdusmatovna	
MAISHIY XIZMATLAR SOHASIDA INNOVATSION KLASSTER MODELINI JORIY ETISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	615
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
SURXONDARYO VILOYATI ISHLAB CHIQARISH SANOAT KORXONALARI RAQOBATBARDOSHLIGI KO'RSATKICHLARINING STATISTIK TADQIQOTI.....	619
Buriyev Ubaydulla Bozor o'g'li	
MAMLAKATIMIZDA SOLIQ MA'MURCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI VA ULARNI YECHIMLAR.....	623
Normurzayev Umid Xolmurzayevich	
YASHIL IQTISODIYOT RIVOJLANISHINING ASOSIY OMILLARI VA ULARNI BOSHQARISH MASALALARI	630
Yuldasheva Nazokat Muzaffar qizi	
AXBOROT MAHSULOTLARI BIZNESINING BARQAROR RIVOJLANISH MEXANIZMI: MONITORING VA BAHOLASH TIZIMI.....	635
Abdullayev Abdulla Fayzulla o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BANK TIZIMINI RAQAMLASHTIRISH TENDENSIYALARI VA MUAMMOLARI	640
Raxmanova Iroda Xasilovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH VA RAQAMLASHTIRISH: MUAMMOLAR VA STRATEGIK YO'NALISHLAR.....	645
Turgunov Abror Kadirovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT DAVRIDA BANK XIZMATLARI VA MOLIVAVIY TEXNOLOGIYALARNING TARAQQIYOTI.....	650
Muminova Marguba Mamirkulovna	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	655
Ulashev Xubbim Askarovich	

XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI

Ulashev Xubbim Askarovich

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti

Iqtisod fanlar nomzodi, dosent

hubbimulashev@gamil.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirish usullari, zamonaviy texnologiyalar va boshqaruv strategiyalarining roli, shuningdek samaradorlikni oshirishning amaliy yo'llari tahlil qilinadi. Maqola iqtisodiy samaradorlikni oshirishga qaratilgan innovatsion yondashuvlarni o'rganishga bag'ishlangan.

Kalit so'zlar: Xizmat ko'rsatish, iqtisodiy samaradorlik, innovatsiyalar, boshqaruv strategiyalari, resurslarni optimallashtirish.

Abstract. This article analyzes methods for increasing economic efficiency in the service sector, the role of modern technologies and management strategies, as well as practical ways to enhance efficiency. The article is devoted to the study of innovative approaches aimed at improving economic efficiency.

Key words: service sector, economic efficiency, innovations, management strategies, resource optimization.

Аннотация. В данной статье анализируются способы повышения экономической эффективности в сфере услуг, роль современных технологий и управленческих стратегий, а также практические пути повышения эффективности. Статья посвящена изучению инновационных подходов, направленных на повышение экономической эффективности.

Ключевые слова: сфера услуг, экономическая эффективность, инновации, управленческие стратегии, оптимизация ресурсов.

KIRISH

Xizmat ko'rsatish sohasi zamonaviy iqtisodiyotning muhim tarkibiy qismlaridan biri bo'lib, aholi ehtiyojlarini qondirish, bandlikni ta'minlash hamda yalpi ichki mahsulot hajmini oshirishda muhim o'rin tutadi. Iqtisodiy globallashtirish, raqobat muhitining kuchayishi va iste'molchilar talablarining o'zgarib borishi xizmat ko'rsatish korxonalaridan faoliyat samaradorligini doimiy ravishda oshirib borishni talab etmoqda. Shu sababli xizmatlar sifatini yaxshilash bilan bir qatorda, resurslardan oqilona foydalanish, xarajatlarni kamaytirish va daromadni ko'paytirishga qaratilgan samarali boshqaruv mexanizmlarini joriy etish dolzarb masalaga aylanmoqda. Xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirish, avvalo, innovatsion texnologiyalarni qo'llash, zamonaviy boshqaruv usullaridan foydalanish hamda xizmatlar turini va sifatini diversifikatsiya qilish bilan bevosita bog'liqdir. Raqamli texnologiyalar, avtomatlashtirish va axborot tizimlarining joriy etilishi mehnat unumdorligini oshirishga, vaqt va moddiy resurslarni tejashga xizmat qiladi. Bundan tashqari, xodimlar malakasini oshirish, mijozlar bilan munosabatlarni takomillashtirish va bozor talablariga moslashuvchan strategiyalarni ishlab chiqish ham iqtisodiy samaradorlikni ta'minlovchi muhim omillar hisoblanadi. Xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirish yo'llari, ularning nazariy asoslari hamda amaliy jihatlari tahlil qilinadi. Shuningdek, sohada samaradorlikni ta'minlashda innovatsion yondashuvlar va boshqaruv strategiyalarining ahamiyati yoritib beriladi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Adabiyotlar tahlili doirasida mahalliy va xorijiy olimlarning xizmat ko'rsatish sohasi iqtisodiy samaradorligi, boshqaruv strategiyalari hamda innovatsion rivojlanish masalalariga bag'ishlangan ilmiy maqolalari, monografiyalari va normativ-huquqiy hujjatlar o'rganildi. Tahlil natijalari xizmat ko'rsatish sohasida samaradorlikni oshirishda kompleks va innovatsion yondashuvlar muhim ahamiyatga ega ekanini ko'rsatdi.

Kristofer Lavlok va Jochen Virts – Xizmatlar marketingi: texnologiya, strategiya, imkoniyatlar asarida xizmat ko'rsatish sohasi iqtisodiyoti bo'yicha "dunyo darsligi" hisoblanadi. Mualliflar xizmat ko'rsatishda samaradorlikni

o'shishni faqat xarajatlarni kamaytirish bilan emas, balki xizmatlar uchburchagi (kompaniya, xodim, mijoz) o'rtasidagi uyg'unlik bilan bog'laydi.

O'zbekistonlik tadqiqotchi olimlar I.S. Tuxliyev va B.X. To'rayev erkin iqtisodiyot sharoitida xizmat ko'rsatish sohasini tahlil qilgan hamda mahalliy turizm va servis sohasidagi tadqiqotlari iqtisodiy samaradorlikni oshirishni hududiy xususiyatlar va institutsional islohotlar bilan bog'lagan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirish masalalarini o'rganishda tizimli yondashuv, qiyosiy tahlil, statistik ma'lumotlarni umumlashtirish hamda mantiqiy tahlil usullaridan foydalanildi. Tadqiqot jarayonida xizmat ko'rsatish korxonalarining faoliyat ko'rsatkichlari, boshqaruv usullari va innovatsion texnologiyalardan foydalanish tajribalari tahlil qilindi. Shuningdek, nazariy xulosalarni asoslash maqsadida iqtisodiy tahlil va induksiya-deduksiya usullari qo'llanildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirishning birinchi yo'li – ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish jarayonlarini raqamlashtirish. Zamonaviy axborot texnologiyalari yordamida mijozlar bilan aloqalarni yaxshilash, xizmat sifatini nazorat qilish va resurslardan oqilona foydalanish mumkin. Masalan, elektron kassa tizimlari va onlayn buyurtma platformalari xarajatlarni kamaytiradi va xizmat ko'rsatish tezligini oshiradi. Kadrlarni malakasini oshirish va motivatsiya tizimini takomillashtirish. Malakali va motivatsiyalangan xodimlar xizmat sifatini yaxshilaydi, mijozlar qoniqishini oshiradi va korxona daromadlarini ko'paytiradi. Bu maqsadda treninglar, bonus tizimlari va kadrlar bilan muntazam baholash tizimi joriy etish tavsiya etiladi. Resurslarni optimallashtirish va xarajatlarni kamaytirish. Energiya, materiallar va moliyaviy resurslarni samarali ishlatish xizmat ko'rsatish xarajatlarini sezilarli darajada kamaytiradi. Masalan, avtomatlashtirilgan inventarizatsiya tizimlari va logistika monitoring xizmatlarni tez va tejamkor tarzda yetkazib berishga yordam beradi. Mijozlarga yo'naltirilgan strategiyalarni ishlab chiqish. Mijozlarning ehtiyoj va xohishlarini o'rganish, xizmatni shaxsiylashtirish, mijozlarga qulaylik yaratish xizmat ko'rsatish samaradorligini oshiradi. Shu bilan birga, mijozlarning fikr-mulohazalarini yig'ish va tahlil qilish xizmat sifatini doimiy ravishda yaxshilash imkonini beradi. Innovatsion yondashuvlar va yangi xizmat turlarini joriy etish. Bozor talabini kuzatib, yangi xizmat turlarini ishlab chiqish va ularni samarali marketing strategiyalari orqali taqdim etish xizmat ko'rsatish korxonalarining raqobatbardoshligini oshiradi.[1]

Xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirishda boshqaruv tizimini takomillashtirish ham muhim ahamiyat kasb etadi. Zamonaviy menejment usullarini joriy etish, rejalashtirish va nazorat mexanizmlarini kuchaytirish orqali korxona faoliyatining natijadorligini oshirish mumkin. Xususan, strategik rejalashtirish asosida uzoq muddatli maqsadlarni belgilash va ularni amalga oshirish jarayonini muntazam monitoring qilish iqtisodiy barqarorlikni ta'minlaydi. Xizmat ko'rsatish jarayonlarida sifat menejmenti tizimlarini qo'llash samaradorlikni oshirishning muhim omillaridan biridir. Xalqaro standartlarga mos sifat nazorati, xizmat ko'rsatish jarayonlarining aniq reglamentlashtirilishi va xizmat sifatini baholash ko'rsatkichlarining joriy etilishi mijozlar ishonchini mustahkamlaydi. Bu esa, o'z navbatida, xizmatlar hajmining kengayishiga va daromadlarning oshishiga olib keladi. Raqobat muhitida xizmat ko'rsatish korxonalarining barqaror rivojlanishi uchun marketing faoliyatini takomillashtirish ham zarur. Raqamli marketing vositalaridan foydalanish, ijtimoiy tarmoqlar orqali xizmatlarni targ'ib qilish va brend imijini mustahkamlash yangi mijozlarni jalb etishga xizmat qiladi. Shu bilan birga, bozor segmentatsiyasi asosida maqsadli auditoriyani aniqlash va ularga mos xizmat paketlarini taklif etish iqtisodiy samaradorlikni yanada oshiradi. Davlat va xususiy sektor o'rtasidagi hamkorlikni rivojlantirish xizmat ko'rsatish sohasida investitsiyalarni jalb qilish va infratuzilmani yaxshilash imkonini beradi. Imtiyozli kreditlar, subsidiyalar va qo'llab-quvvatlash dasturlari korxonalar faoliyatini kengaytirish hamda yangi ish o'rinlarini yaratishga xizmat qiladi. Natijada, xizmat ko'rsatish sohasining umumiy iqtisodiy samaradorligi oshadi va mamlakat iqtisodiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirishda tashkiliy tuzilmani optimallashtirish ham muhim omil hisoblanadi. Korxona ichki jarayonlarini soddalashtirish, ortiqcha boshqaruv bo'g'inlarini qisqartirish va vakolatlarni aniq taqsimlash mehnat unumdorligini oshirishga xizmat qiladi. Tashkiliy boshqaruvning moslashuvchan bo'lishi bozor sharoitidagi tezkor o'zgarishlarga moslashish imkonini beradi.

Xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikka ta'sir etuvchi muhim omillardan yana biri – axborotlardan samarali foydalanishdir. Bozor holatini, raqobatchilar faoliyatini va iste'molchilar xatti-harakatlarini tahlil qilish asosida qabul qilingan boshqaruv qarorlari yuqori natija beradi. Axborot-analitik tizimlar yordamida ma'lumotlarni qayta ishlash va prognozlash xizmat ko'rsatish korxonalarining risklarini kamaytiradi.

Xizmatlar sifatini oshirish orqali iqtisodiy samaradorlikka erishish ham dolzarb masala hisoblanadi. Sifatli xizmatlar mijozlar sodiqligini kuchaytiradi va takroriy xaridlar sonini oshiradi. Shu sababli xizmat ko'rsatish

jarayonida standartlarga rioya qilish, xodimlarning xizmat madaniyatini rivojlantirish va mijozlar bilan muloqot madaniyatini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. Barqaror rivojlanish tamoyillarini joriy etish xizmat ko'rsatish sohasida uzoq muddatli iqtisodiy samaradorlikni ta'minlaydi. Ekologik toza texnologiyalardan foydalanish, energiya tejankor usullarni qo'llash va ijtimoiy mas'uliyatni oshirish korxonalarning ijobiy imijini shakllantiradi. Bu esa investorlar va mijozlar ishonchini mustahkamlab, xizmat ko'rsatish sohasining raqobatbardoshligini yanada oshiradi.[2]

Xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirishda innovatsion boshqaruv madaniyatini shakllantirish muhim ahamiyatga ega. Rahbariyat tomonidan yangiliklarni qo'llab-quvvatlash, xodimlarning tashabbuslarini rag'batlantirish va ijodiy yondashuvlarni amaliyotga joriy etish korxona faoliyatining samaradorligini oshiradi. Innovatsion muhit mavjud bo'lgan tashkilotlarda xizmat ko'rsatish jarayonlari tezroq takomillashadi va bozor talablariga moslashuvchanlik ta'minlanadi. Xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirishda hamkorlik va kooperatsiya aloqalarini rivojlantirish muhimdir. Boshqa korxonalar, ta'minotchilar va xizmat ko'rsatuvchi tashkilotlar bilan o'zaro manfaatli hamkorlik resurslardan yanada samarali foydalanish imkonini beradi. Hamkorlik asosida xizmatlar ko'lamini kengaytirish, xarajatlarni qisqartirish va xizmat sifatini oshirish mumkin.[3]

Moliyaviy boshqaruvni takomillashtirish ham iqtisodiy samaradorlikni oshirishning muhim yo'nalishlaridan biridir. Daromad va xarajatlarni aniq rejalashtirish, moliyaviy oqimlarni nazorat qilish hamda investitsiya siyosatini to'g'ri yuritish korxonaning moliyaviy barqarorligini ta'minlaydi. Zamonaviy moliyaviy tahlil usullaridan foydalanish foydalilik darajasini oshirishga xizmat qiladi. Xizmat ko'rsatish sohasida raqobatbardoshlikni oshirish uchun xizmatlar diversifikatsiyasiga alohida e'tibor qaratish lozim. Turli iste'molchi guruhlariga mo'ljallangan yangi xizmat turlarini joriy etish va mavjud xizmatlarni takomillashtirish orqali bozor ulushini kengaytirish mumkin. Natijada, xizmat ko'rsatish korxonalarining iqtisodiy samaradorligi oshib, ularning barqaror rivojlanishi ta'minlanadi.[4]

Xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirishda hududiy va tarmoqlararo xususiyatlarni inobatga olish muhim hisoblanadi. Har bir hududning ijtimoiy-iqtisodiy sharoiti, aholining daromad darajasi va talab tarkibi xizmat ko'rsatish korxonalarining faoliyat yo'nalishini belgilaydi. Shu bois, mahalliy bozor ehtiyojlariga moslashgan xizmat turlarini rivojlantirish samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi. Xizmat ko'rsatish sohasida raqamli transformatsiya jarayonlarini jadallashtirish muhim ahamiyatga ega. Sun'iy intellekt, katta hajmdagi ma'lumotlar (big data) va avtomatlashtirilgan boshqaruv tizimlaridan foydalanish xizmatlarni rejalashtirish, talabni prognozlash va mijozlar bilan munosabatlarni boshqarishda yuqori natija beradi. Bu texnologiyalar orqali xarajatlarni kamaytirish va daromadlarni optimallashtirish imkoniyati kengayadi. Xizmat ko'rsatish korxonalarida risklarni boshqarish tizimini joriy etish ham iqtisodiy samaradorlikni ta'minlashda muhimdir.[6]

Bozor tavakkalchiliklari, moliyaviy va operatsion risklarni aniqlash hamda ularni kamaytirishga qaratilgan choralar korxona barqarorligini mustahkamlaydi. Risklarni oldindan baholash asosida qabul qilingan boshqaruv qarorlari kutilmagan yo'qotishlarning oldini oladi. Xizmat ko'rsatish sohasida ijtimoiy omillarning ahamiyati ortib bormoqda. Aholining bandligini oshirish, xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirish va ijtimoiy mas'uliyatli biznes yuritish korxonalarining uzoq muddatli rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Natijada, xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlik nafaqat moliyaviy ko'rsatkichlar, balki ijtimoiy foyda orqali ham namoyon bo'ladi. Xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirishda mehnat unumdorligini oshirish masalasi alohida ahamiyat kasb etadi. Mehnat jarayonlarini to'g'ri tashkil etish, ish vaqtini samarali rejalashtirish va xodimlarning funksional vazifalarini aniq belgilash xizmat ko'rsatish jarayonlarining tezkorligini ta'minlaydi. [7] Natijada, bir xodim hisobiga to'g'ri keladigan xizmat hajmi oshib, umumiy iqtisodiy natijadorlik yaxshilanadi.

Xizmat ko'rsatish sohasida sifat va samaradorlik o'rtaidagi uyg'unlikni ta'minlash muhim hisoblanadi. Faqat xarajatlarni qisqartirish emas, balki xizmat sifati barqarorligini saqlash orqali uzoq muddatli iqtisodiy samaraga erishish mumkin. Sifatli xizmatlar korxonaning obro'sini oshiradi va bozorda mustahkam o'rin egallashiga yordam beradi.[5]

Xizmat ko'rsatish korxonalarida axborot-kommunikatsiya infratuzilmasini rivojlantirish ham samaradorlikni oshirishning muhim yo'nalishlaridan biridir. Tezkor va ishonchli axborot almashinuvi boshqaruv qarorlarini o'z vaqtida qabul qilishga imkon beradi. Ichki va tashqi kommunikatsiya tizimlarining takomillashuvi xizmat ko'rsatish jarayonlarida uzilishlarni kamaytiradi. Xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirish ko'p qirrali va uzluksiz jarayon bo'lib, u texnologik, tashkiliy, moliyaviy va ijtimoiy omillarning uyg'unligini talab etadi. Ushbu omillarni kompleks tarzda joriy etish orqali xizmat ko'rsatish korxonalari raqobatbardoshligini oshirib, barqaror iqtisodiy rivojlanishga erishishi mumkin.[8]

Xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirishda inson kapitalidan samarali foydalanish muhim ahamiyatga ega. Xodimlarning bilim va ko'nikmalarini rivojlantirish, ularni doimiy qayta tayyorlash va kasbiy o'sish imkoniyatlarini yaratish xizmat ko'rsatish jarayonlarining sifatini oshiradi. Inson kapitaliga kiritilgan investitsiyalar uzoq muddatda korxona daromadlarining barqaror o'sishini ta'minlaydi. Xizmat ko'rsatish korxonalarida ichki nazorat va audit tizimini takomillashtirish iqtisodiy samaradorlikni oshirishga xizmat qiladi.

Moliyaviy va operatsion jarayonlar ustidan samarali nazoratni yo'lga qo'yish resurslar isrofini kamaytiradi hamda moliyaviy intizomni mustahkamlaydi. Ichki audit natijalariga asoslangan boshqaruv qarorlari faoliyatni yanada takomillashtirish imkonini beradi.

Xizmat ko'rsatish sohasida strategik rivojlanishni ta'minlash uchun tashqi muhit omillarini doimiy tahlil qilib borish zarur. Iqtisodiy vaziyat, texnologik yangiliklar va iste'molchilar xulq-atvoridagi o'zgarishlar xizmat ko'rsatish korxonalarining faoliyat strategiyasini qayta ko'rib chiqishni talab etadi. Moslashuvchan strategiyalar esa bozor sharoitida barqaror faoliyat yuritishga yordam beradi. Xizmat ko'rsatish sohasida xizmatlarni standartlashtirish va sertifikatlash tizimlarini joriy etish ham iqtisodiy samaradorlikni oshirishga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Standartlarga mos xizmatlar mijozlar ishonchini oshirib, xizmat ko'rsatish jarayonlarining barqarorligini ta'minlaydi. Natijada, xizmat ko'rsatish korxonalarining umumiy iqtisodiy samaradorligi yanada mustahkamlanadi.[9]

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa qilib aytganda, xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirish zamonaviy iqtisodiyot sharoitida muhim va dolzarb masala hisoblanadi. Tadqiqot davomida aniqlanishicha, raqamlashtirish jarayonlarini jadallashtirish, innovatsion texnologiyalarni joriy etish hamda samarali boshqaruv strategiyalaridan foydalanish xizmat ko'rsatish korxonalarining raqobatbardoshligini sezilarli darajada oshiradi. Kadrlar salohiyatini rivojlantirish, resurslardan oqilona foydalanish va mijozlarga yo'naltirilgan yondashuvlarni qo'llash xizmatlar sifati va korxona daromadlari o'sishiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Xizmat ko'rsatish jarayonlarida sifat menejmenti, moliyaviy nazorat va risklarni boshqarish tizimlarini takomillashtirish esa barqaror iqtisodiy natijalarga erishish imkonini beradi. Xizmat ko'rsatish sohasida iqtisodiy samaradorlikni oshirish kompleks va uzluksiz jarayon bo'lib, u texnologik, tashkiliy, moliyaviy va ijtimoiy omillarning o'zaro uyg'unligini talab etadi. Mazkur yondashuvlarni amaliyotga tatbiq etish orqali xizmat ko'rsatish korxonalarining uzoq muddatli rivojlanishi va mamlakat iqtisodiy taraqqiyotiga qo'shadigan hissasi yanada ortadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati.

1. Н.Г. Филонов, Л.В. Коваленко, С.К. Дашинская. Анализ структуры и особенностей формирования потоков полезных ресурсов в экономических (логистических) системах. -Томск: Издательство ТГПУ, 2011. – 252 с.
2. Смехов А.А. Основы транспортной логистики. -М.: Транспорт, 1995.
3. Гаджинский А.М. Логистика: Учебник для высших и средних специальных заведений / А.М.Гаджинский. – 3-е изд., перераб. и доп. – М.: Информационно-внедренческий центр «Маркетинг», 2000. – 228 с.
4. Гаджинский А.М. Практикум по логистике / А.М.Гаджинский. – 4-е изд.,– М.: ИВЦ «Маркетинг», 2005. – 260 с.
5. OECD (2021). Innovation and Economic Growth. <https://www.oecd.org/innovation/inno/innovation-and-economic-growth.htm>
6. World Bank (2023). World Development Report: Services for Development. <https://www.worldbank.org/en/publication/wdr2023>
7. Porter, M.E. (1990). The Competitive Advantage of Nations. <https://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=72>
8. Lundvall, B.-Å. (1992). National Systems of Innovation: Towards a Theory of Innovation and Interactive Learning. <https://www.e-elgar.com/shop/gbp/national-systems-of-innovation-9781852789762.html>
9. Xodjajev, N.X. (2022). Innovatsion iqtisodiyot asoslari. Toshkent: Iqtisodiyot nashriyoti.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 1

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.
Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>